RAADSVOORSTEL

ONDERWERP
definitief vaststellen Warmtevisie Twenterand

BESLISPUNTEN
1. De Warmtevisie Twenterand vast te stellen.

INLEIDING
In het Klimaatakkoord is afgesproken dat alle gemeenten uiterlijk 31 december 2021 een Warmtevisie hebben. Een Warmtevisie geeft een route voor de overgang naar aardgasvrij verwarmen voor de wijken in de gemeente. En voor wijken die vóór 2030 aardgasvrij of aardgasvrij-klaar worden, moeten ook de mogelijke alternatieven voor aardgas inzichtelijk worden gemaakt. De Warmtevisie moet worden vastgesteld door de raad. Het doel is om uiteindelijk in 2050 álle woningen en gebouwen in Twenterand (en heel Nederland) van het aardgas afgekoppeld te hebben.

De Warmtevisie Twenterand beschrijft het tijdspad hoe we op dit moment denken uiteindelijk in 2050 aardgasvrij te kunnen worden en welke technische alternatieven voor aardgas er beschikbaar zijn. De Warmtevisie vormt het beginpunt van de route naar 2050 voor de grote opgave om bestaande woningen en gebouwen te verduurzamen, een route die we stap voor stap samen met inwoners en gebouweigenaren moeten oppakken. Het geeft inwoners duidelijkheid over de alternatieven, de mogelijke aanpassingen in de woning en een indicatie van de kosten en de financieringsmogelijkheden (verder uit te werken in de uitvoeringsaanpak). Op dit moment maken wij in de Warmtevisie Twenterand nog geen keuze om hele wijken aan te wijzen die al vóór 2030 aardgasvrij zullen zijn. Daarvoor zijn er te weinig aanknopingspunten in de vorm van collectieve oplossingen of werkzaamheden in de wijken. Wel gaan we de eerste stappen zetten door actief op zoek te gaan naar kansen in de gemeente en bij inwoners. De eerste stap zijn daarbij de zogenoemde ‘geen spijt’ maatregelen (energiebesparen, isoleren en ventileren).

BEOOGD EFFECT
Het ontwikkelen van een Warmtevisie is een van de maatregelen van het Klimaatakkoord waaraan de Nederlandse gemeenten zich hebben gecommitteerd. Het draagt bij aan de ambitie van Twenterand om in 2050 energieneutraal te zijn (doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH en het Ontwikkelprogramma Agenda Duurzaam Twenterand).

ARGUMENTEN
1.1 Warmtevisie is bestaand beleid
Het opstellen van de Warmtevisie is opgenomen in het Coalitieakkoord 2018 -2021[1] , in de Agenda duurzaam Twenterand en in de programmabegrotingen.

1.2 Een Warmtevisie is verplicht
Uiterlijk eind 2021 moet er een vastgestelde Warmtevisie zijn. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat alle gemeenten in 2021 een ‘Transitievisie warmte’ (Warmtevisie) hebben vastgesteld. Gemeenten zijn volgens het Klimaatakkoord de regisseurs van de warmtetransitie voor de gebouwde omgeving. In de Warmtevisie legt de gemeenteraad een realistisch tijdpad vast waarop wijken in de gemeente van het aardgas af kunnen gaan. De Warmtevisie is een verkenning per wijk of kern naar de mogelijke technieken die gebruikt kunnen worden als alternatief om van het aardgas af te gaan. De wettelijke grondslag van de Warmtevisie komt in de nieuwe Omgevingswet.

[1] “Er moet veel gebeuren op het gebied van energiebesparing in de bebouwde omgeving, zowel voor woningen als voor bedrijven. We stimuleren gasloos bouwen, maken een (warmte)plan voor onze gemeente hoe onze inwoners hun huis zonder gas kunnen verwarmen. Met bedrijven gaan we in gesprek over energiebesparing en opwekken van duurzame energie.”

Figuur: de Warmtevisie Twenterand samengevat

Het aantal woningen in Twenterand op 1 januari 2019 was 13.705 (CBS) en daarnaast ruim 1500 andere gebouwen, zoals kantoren, scholen en zorginstellingen. Bedrijfsmatige activiteiten worden niet meegenomen in de Warmtevisie voor de gebouwde omgeving. De gebouwde omgeving gebruikt in totaal zo'n 39 miljoen m^3 aardgas, wat ruim 1/3 van het totale energiegebruik in onze gemeente is.
Per gebied in Twenterand is onderzocht wat de beste technische optie met de laagste maatschappelijke kosten is om de gebouwde omgeving zonder aardgas te verwarmen. De keuze voor een bepaalde techniek is o.a. afhankelijk van de leeftijd van woningen, isolatiewaarde van woningen, de beschikbare warmtebronnen en bestaande initiatieven. Voor onze gemeente lijken op dit moment voor alle gebieden vooral individuele technische oplossingen als alternatief in beeld (elektrische warmtepompen en/of hybride warmtepompen - met inzet van duurzaam gas – en in combinatie met energiebesparen door isoleren)[2].

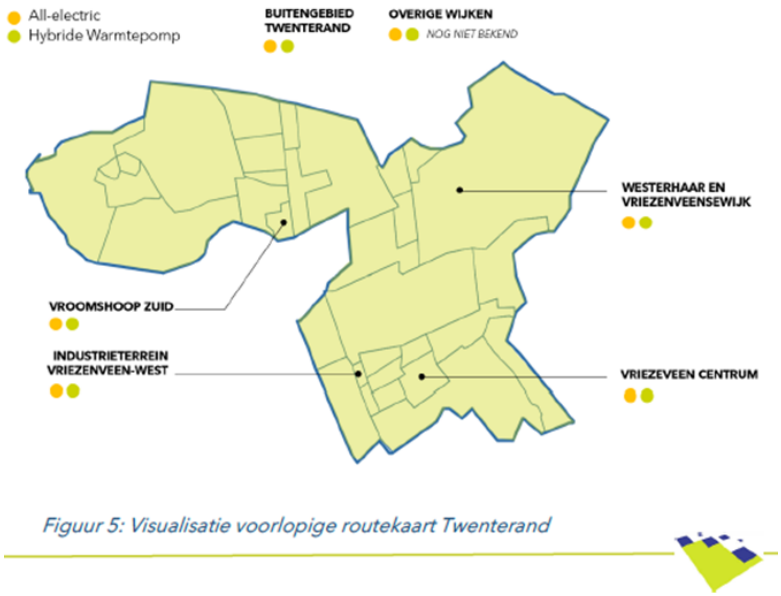
1.2. De Warmtevisie is in samenwerking met (lokale) partners voorbereid en opgesteld.
De Warmtevisie voor Twenterand is in samenwerking met (lokale) partners in een aantal zorgvuldige stappen voorbereid. Te beginnen met de sprintsessie in oktober 2019 met 4 gemeenten (Hellendoorn, Rijssen-Holten, Wierden en Twenterand), stakeholders en provincie Overijssel. Daarna is in 2020 een extra technisch – economische verdiepingsslag uitgevoerd, waarin de meest actuele lokale informatie is verwerkt[3]. De verschillende partners (zoals woningcorporatie Mijande en Huurdersraad Mijande Wonen, wooncoach, netbeheerders Enexis en Cogas, Waterschap Vechtstromen, provincie Overijssel en Stichting Pioneering) hebben een adviserende tot coproducerende rol gehad in dit traject voor het opstellen van de Warmtevisie.

1.3 *We hebben inwoners gevraagd wat zij belangrijk vinden in de overgang naar aardgasvrij.*
In het Woonwensenonderzoek 2021 zijn enkele vragen over verduurzamen van woningen gesteld (bijlage). Wanneer er een betaalbaar aanbod is willen zowel starters als ouderen energiebesparende maatregelen in huis nemen. Starters vinden dat de gemeente moet beginnen bij openbare gebouwen en huurwoningen, de oudere doelgroep is hierover meer verdeeld. De belangrijkste reden om deel te nemen aan een gezamenlijke actie in de eigen straat is voor starters een subsidie of korting en voor ouderen de

[2] In een enkel gebied zou een klein lokaal warmtenet eventueel een mogelijkheid kunnen zijn.
[3] Zoals het einde-project van het Warmtenet Vriezenveen in 2020.

vrijwilligheid van de keuze. Betaalbaar, haalbaar (in stappen), duidelijkheid en goede informatie zijn uitgangspunten in de Warmtevisie.

1.4 Op dit moment wijst Twenterand nog geen "startwijken" aardgasvrij aan, maar we maken wel een begin
De bedoeling was dat in de Warmtevisie ook een planning was opgenomen van de wijken die al vóór 2030 van het aardgas af kunnen gaan. Voor onze gemeente zijn nu vooral individuele technische alternatieven in beeld. Dat betekent dat vooral individuele woning- en gebouweigenaren zélf de keuze moeten (willen) maken om in hun eigen tempo en op een voor hen geschikt moment de maatregelen te treffen. Op dit moment maken wij als gemeente daarom in deze Warmtevisie nog geen keuze om hele wijken aan te wijzen die al voor 2030 aardgasvrij zullen zijn. Daarvoor zijn er nu te weinig aanknopingspunten in de vorm van collectieve oplossingen of werkzaamheden in de wijken.

Figuur 5: Visualisatie voorlopige routekaart Twenterand

Landelijk streeft het Klimaatakkoord er naar om ongeveer 20% van de gebouwvoorraad in 2030 aardgasvrij te hebben. Gezien de omvang van de opgave voor de gebouwde omgeving, wordt gemeenten aangeraden om ergens in de gemeente een begin te maken, al is het maar om ervaring op te doen. We gaan daarom wel de eerste stappen zetten, door actief op zoek te gaan naar kansen en initiatieven in Twenterand, om van daaruit de versnelling te zoeken[4]. Als we nu namelijk geen begin zouden maken, zou dat betekenen dat onze opgave voor de toekomst alleen maar groter wordt. We beginnen met het informeren over de warmtetransitie en het stimuleren en faciliteren van individuele huishoudens bij energiebesparen en isoleren. Dit zal steeds intensiever moeten worden. Naast het informeren zullen we initiatieven uit wijken en dorpen zoeken om deze te ondersteunen om energie te besparen en over te gaan op andere warmte.

1.5. De Warmtevisie vormt de basis om een uitvoeringsaanpak op te stellen met inwoners.
Het uitgangspunt voor de uitvoering is dat we samen met inwoners aan de slag gaan en actief op zoek gaan naar kansen en initiatieven. De Warmtevisie vormt de basis om in gesprek te gaan met inwoners en kansrijke gebieden uit onze gemeente. We beginnen daarbij bescheiden om van daaruit een versnelling op gang te brengen.

1.6 De Warmtevisie Twenterand is onderdeel van de Regionale Structuur Warmte binnen de RES Twente
Onderdeel van de RES Twente is de Regionale Structuur Warmte (RSW), die vanuit de verschillende Twentse gemeenten gevoed dient te worden met de Warmtevisies. Omdat hybride oplossingen (hybride warmtepomp met duurzaam gas) voor onze gemeente een (tussen)oplossing naar aardgasvrij vormen, zetten we ook in op het stimuleren van de productie van groen gas / biogas. Om het potentieel voor groen gas / biogas beter te kunnen benutten voor de warmte-opgave, werken zeven Twentse

[4] Ook landelijk komt er steeds meer aandacht voor de uitvoering via de individuele aanpak (https://www.eib.nl/pdf/EIB_rapport_proeftuinen_aardgasvrije_wijken_5_maart_2021.pdf)

plattelandsgemeenten, waaronder Twenterand, samen met het Bio-energiecluster Oost-Nederland (BEON), Twence en Cogas.

KANTTEKENINGEN

1.1 De betekenis van de Warmtetransitie is nog onvoldoende bekend bij inwoners
Over het algemeen is de warmtetransitie voor veel mensen nog een ver-van-mijn-bed-show. De meeste gebieden worden pas tussen 2030 en 2050 aardgasvrij. We moeten inwoners meenemen in wat de warmtetransitie voor hen kan betekenen. Dat betekent dat we moeten inzetten op bewustwording, communiceren en informeren en het ondersteunen van onze inwoners.

1.2 Haalbaarheid en betaalbaarheid vragen aandacht
De financiële gevolgen voor individuele gebouweigenaren zijn op dit moment nog onvoldoende in beeld. In het Klimaatakkoord staat dat het Rijk met nieuwe financiële regelingen (subsidies) zal komen. Die moeten de onrendabele top (investeringen die zich niet binnen de technische levensduur terugverdienen) compenseren. Het Rijk gebruikt in het klimaatakkoord het principe “woonlastenneutraliteit”. Twenterand onderschrijft dit principe. In de Warmtevisie is daarom opgenomen dat de warmtetransitie betaalbaar moet zijn voor iedereen. Woonlastenneutraliteit voor inwoners is voor de VNG een randvoorwaarde voor een succesvolle energietransitie. In de begroting 2022 heeft het Rijk middelen aangekondigd voor verduurzaming van woningen en gebouwen (voor een nationaal isolatieprogramma, warmtepompen en het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed Meer dan 1,3 miljard euro voor verduurzaming gebouwen | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl).

1.3 Onzekerheden en nieuwe ontwikkelingen voor de warmtetransitie kunnen leiden tot andere inzichten
In de Warmtevisie wordt uitgegaan van de huidige stand der techniek. De warmtetransitie gaat over een lange periode tot aan 2050. In de loop van de tijd kunnen door nieuwe ontwikkelingen (technisch, financieel) wijzigingen optreden waardoor de Warmtevisie moet worden aangepast. Iedere 5 jaar, of eerder indien nodig wordt de Warmtevisie herzien en getoetst aan de dan geldende technische kennis en ontwikkelingen. De Warmtevisie is daarmee een dynamisch document. Op deze manier blijft de Warmtevisie up-to-date.

UITVOERING

Voor de uitvoering gaan we:

- Ons lokale Energieloket en de medewerker uitvoering Klimaattaken[5] inzetten (in samenwerking met de lokale vrijwillige wooncoaches) voor het informeren en stimuleren van inwoners
- De mogelijkheden van het duurzaamheidsfonds aanbieden aan woningeigenaren (voor energiebesparingsmaatregelen voor woningen)
- Actief op zoek naar c.q. alert blijven op kansen in de gemeente om bij aan te sluiten, zoals bij de verduurzamingsprojecten van Mijande Wonen of bij gemeentelijke projecten in de wijken
- Gebruik maken van aangeboden ondersteuningsmogelijkheden, zoals van de Enpuls Slimme Wijk Aanpak (voor kansrijke gebieden in meer kleinschalige projecten)[6] of van het programma Nieuwe Energie Overijssel.

FINANCIËN

De gemeente heeft in 2019 vanuit de Rijksoverheid middelen ontvangen (€ 237.000, decembercirculaire 2019) voor de uitvoering van het Klimaatakkoord (transitievisie warmte, het energieloket en wijkaanpak). Deze middelen zijn in overeenstemming met het door de raad genomen besluit gestort in de bestemmingsreserve duurzaamheid. Deze middelen uit de reserve duurzaamheid zetten wij o.a. voor de uitvoering van de Warmtevisie in. Waar mogelijk maken we gebruik van subsidies van provincie Overijssel en het Rijk.

COMMUNICATIE

In een (digitale) informatiebijeenkomst op 12 juli 2021 is de concept Warmtevisie gepresenteerd. Hiervoor zijn zowel inwoners als raadsleden uitgenodigd. Inwoners konden tijdens het webinar hun vragen stellen. Webinar en vraag en antwoorden zijn terug te kijken op onze website Stap voor stap aardgasvrij

[5] vacature

[6] https://www.enpuls.nl/slimme-wijken/

Twenterand | Twenterand. Ook is recent ons lokaal Energieloket op de website gelanceerd www.twenterand.nl/energieloket, waar inwoners informatie kunnen vinden over mogelijkheden voor het verduurzamen van hun woning en subsidies/ financiële regelingen. In de periode van donderdag 21 augustus tot en met 23 september heeft het concept van de Warmtevisie ter inzage gelegen[7]. In deze periode zijn geen inspraakreacties binnengekomen.
Dit raadsbesluit wordt bekend gemaakt via de openbare besluitenlijst en via ene bericht op de website. Communicatie over de uitvoering met inwoners zal georganiseerd worden o.a. via het Energieloket Twenterand.

Bijlagen:
- Warmtevisie Twenterand
- Bijlagen Warmtevisie Twenterand
- Resultaten Woonwensenonderzoek – duurzaamheid, februari 2021
- Bericht Inspraak concept Warmtevisie Twenterand
- Persbericht concept Warmtevisie

Burgemeester en wethouders van Twenterand

de secretaris,	de burgemeester,
P.F.G. Rossen	mr. J.C.F. Broekhuizen

[7] Zie bijgevoegde publicatie en persbericht.